

Päätös YVA-menettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa (YVA-laki 13 §)**HANKE**

Katajakorven aurinkovoimahanke, Joroinen

HANKKEESTA VASTAAVA

Neoen Renewables Finland Oy

ASIAN VIEREILLETULO

Hankkeesta vastaava on 13.1.2025 pyytänyt Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta (ELY-keskus) ratkaisemaan sen, sovelletaanko suunnitteilla olevaan Katajakorven aurinkovoimahankkeeseen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, YVA-laki) mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA-menettely).

ELY-keskus ratkaisee YVA-menettelyn soveltamistarvetta koskevan asian YVA-lain 3 §:n 2 momentin ja 13 §:n tarkoittamalla yksittäistapauspäätöksellä.

HANKKEESTA VASTAAVAN TOIMITTAMAT TIEDOT

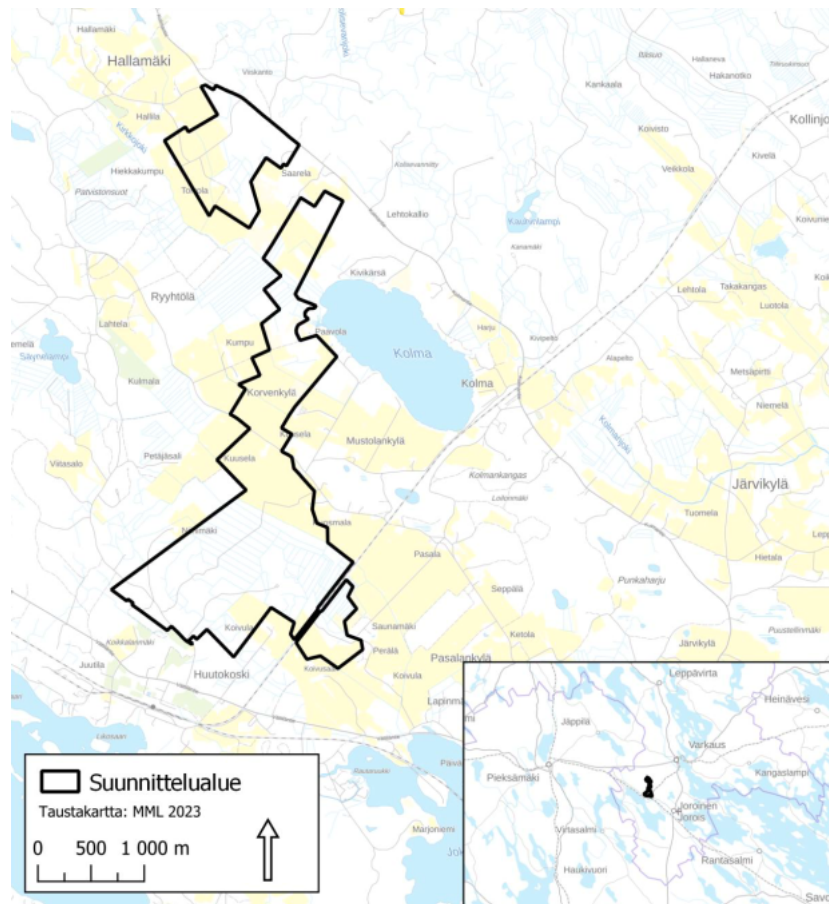
Hankkeesta vastaava on toimittanut ELY-keskukselle tiedot hankkeesta edellä mainitun pyynnön yhteydessä. Hankkeesta vastaava on kuvannut hanketta seuraavasta ilmenevällä tavalla. Kuvaus on ELY-keskuksen koostama.

Hankkeen kuvaus

Neoen Renewables Finland Oy suunnittelee aurinkovoimahanketta Joroisten kuntaan 4 kilometriä kunnan keskustaajama-alueesta luoteeseen. Suunnittelualueen koko on noin 438 hehtaaria, josta puolet on metsää ja puolet peltoa. Hankealueen sijainti on esitetty kuvassa 1. Hankealue sijoittuu 63 kiinteistön alueelle.

Aurinkovoimahankkeen tarkoituksena on tuottaa noin 370 GWh uusiutuvaa sähköä. Aurinkovoimaloiden paneelien määräksi arvioidaan 672 900 kappaletta ja ne asennetaan maahan ruuvipaaluilla 10 metrin riviväleihin. Rakennustöiden kestoksi on arvioitu kaksi vuotta. Valmistuttuaan aurinkovoimala on käytössä 30 vuotta.

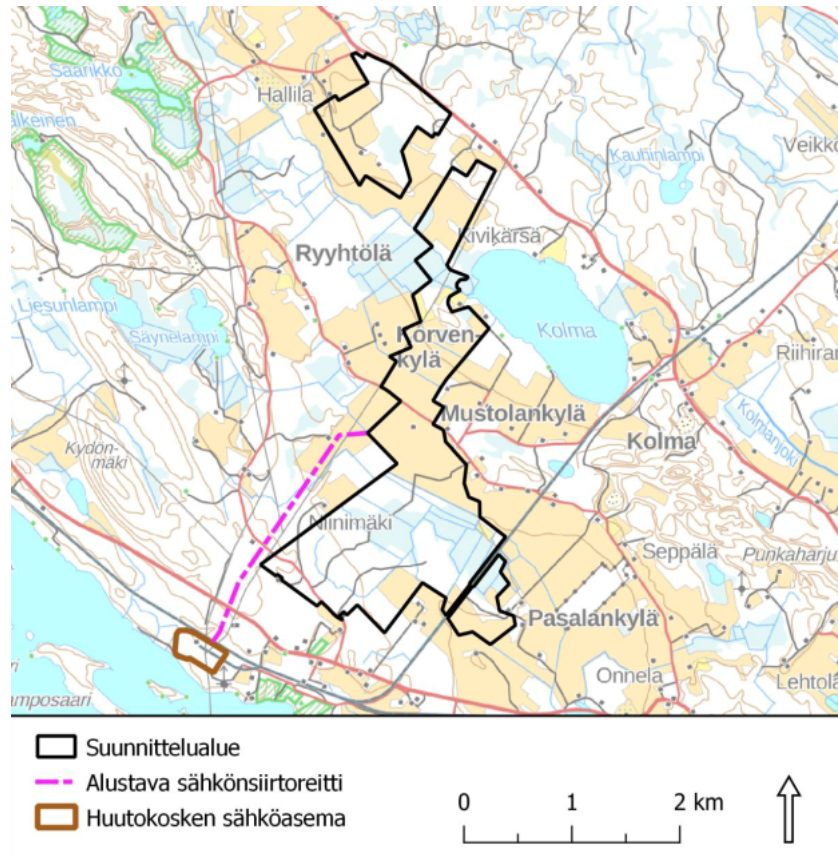
11.4.2025

Kuva 1. Hankealueen sijainti Joroisten kunnassa

Sähkönsiirto

Sähkönsiirto on tarkoitus toteuttaa 33 kV maakaapelilla suunnittelualueen sisällä ja suunnitelman mukaan hankealueen sähköasema sijaitsee alueen keskiosassa. Verkkoon liityntä tapahtuisi Fingridin Huutokosken sähköasemalle. Voimajohdon pituudeksi tulee 2,5 kilometriä ja se sijoittuu nykyisen johtokadun rinnalle. Kuvassa 2 on esitetty alustava sähkönsiirtoreitti.

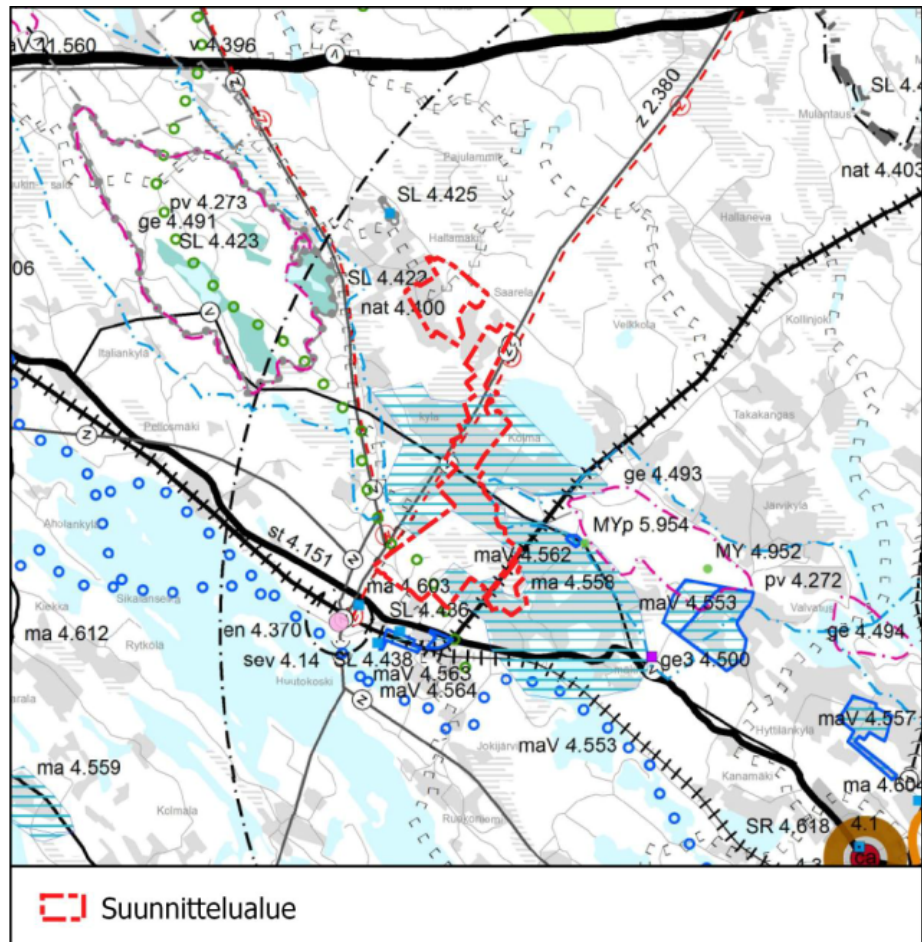
Kuva 2. Alustava sähkönsiirtoreitti ja Huutokosken sähköaseman sijainti.

Hankealueen sijaintipaikan ympäristöolosuhteet

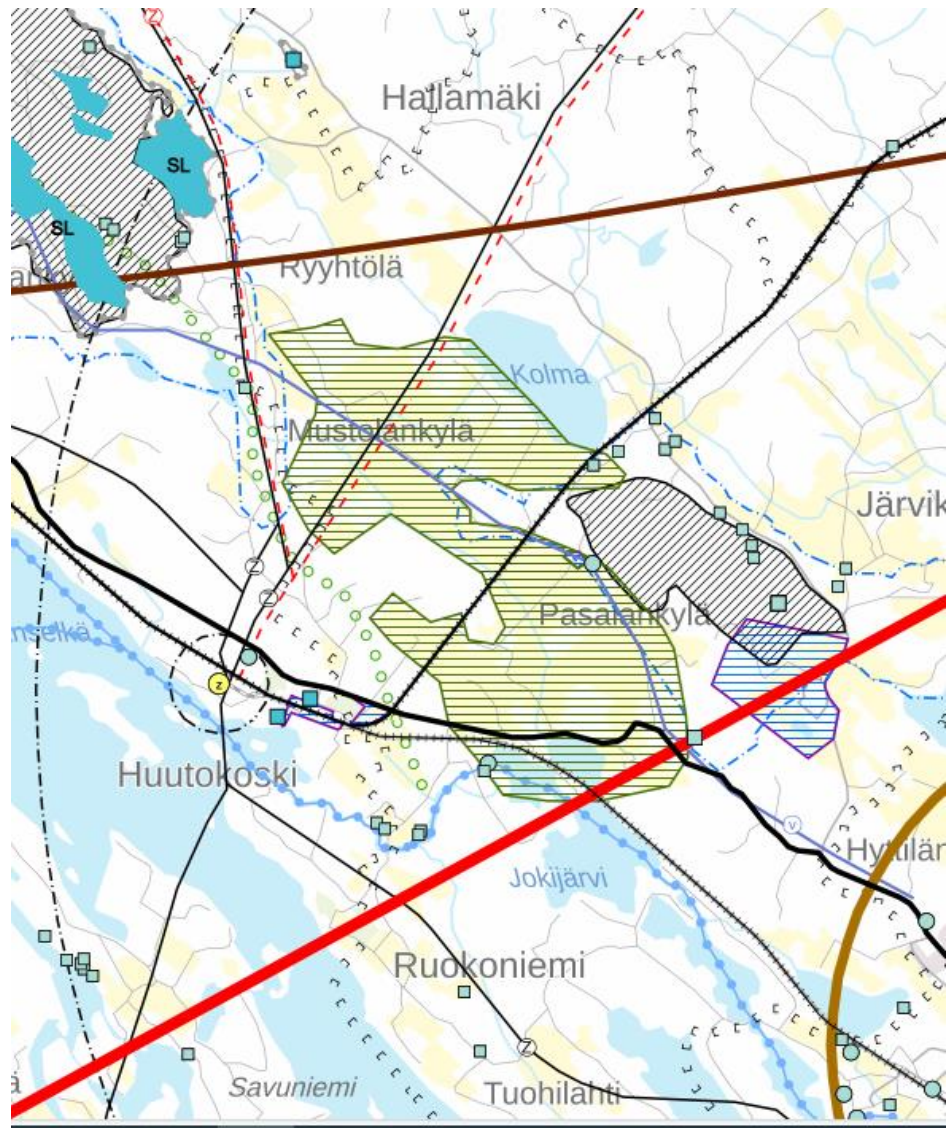
Kaavoitus ja maankäyttö

Suunnitellulla hankealueella on voimassa Etelä-Savon maakuntakaavojen yhdistelmä, Kotkajarju-Valvatuksen osayleiskaava ja suunnittelualueen lounaispuolella Huutokosken asemakaava. Joroinen liittyi 1.1.2021 Pohjois-Savon maakuntaan. Etelä-Savon maakuntakaavojen voimassaolo päättyy, kun Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 astuu voimaan Joroisissa. [ELY-keskuksen huomautus: Maakuntahallitus on määrännyt Pohjois-Savon maakuntakaavan tulemaan voimaan 24.2.2025 ennen kuin se on saanut lainvoiman.]

11.4.2025

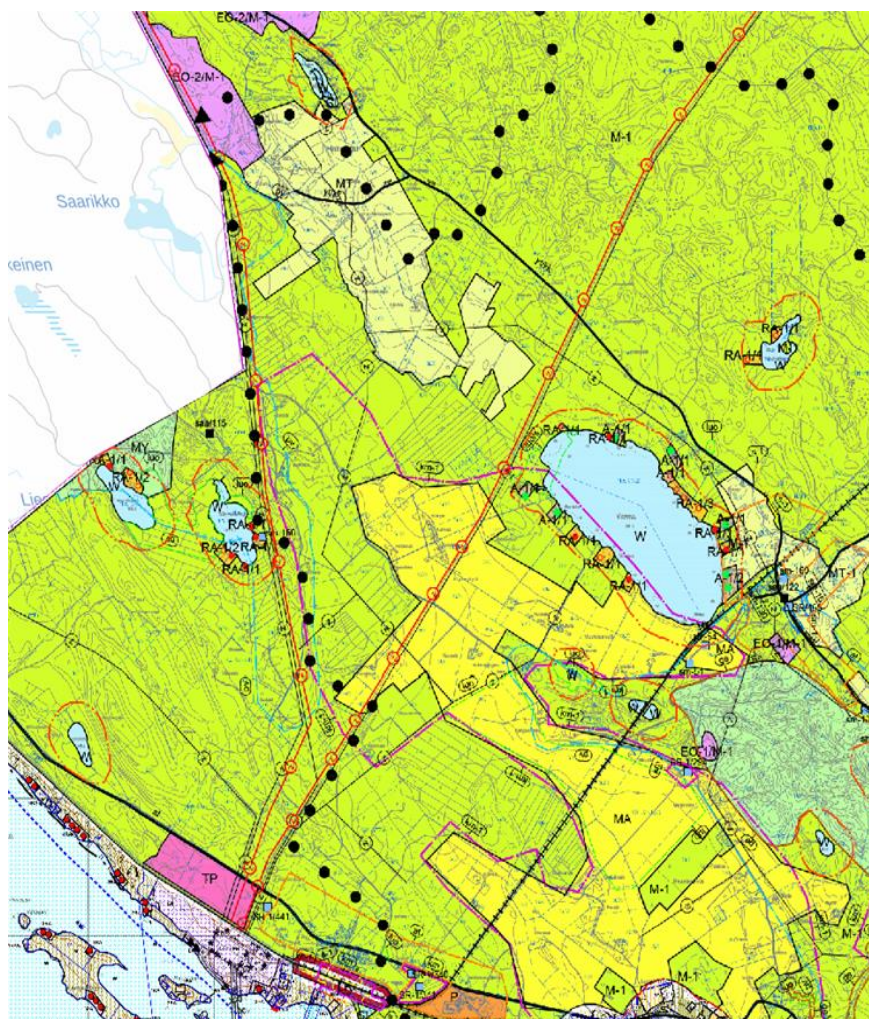
Kuva 3. Ote Etelä-Savon maakuntakaavojen yhdistelmästä.

Kuva 4. Ote Pohjois-Savon maakuntakaavasta

Kotkatharju-Valvatuksen osayleiskaavassa on seuraavat merkinnät: pohjois- ja eteläosat ovat maa- ja metsätalousvaltaista aluetta (M-1), keskiosa maisemallisesti arvokasta peltoaluetta (MA), maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö (km-1), luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue (luo), veden hankintaan soveltuva pohjavesialue (pv), tarkennetut suunnittelualueen poikki kulkevat voimalinjojen ja moottorikelkkareittien sijainnit.

11.4.2025

Kuva 5. Kotkatharju-Valvatus osayleiskaava

Tie- ja sähkölinjat, lentoliikenteen varalaskupaikka

Suunnittelualuetta ympäröivät Kolmantie (yhdystie 15323) pohjoisessa ja Vättiläntie (seututie 455) etelässä. Hankealueella on yksityisteitä ja alueen läpi kulkee Pieksämäki-Viinijärvi rautatie.

Alueella on kaksi Fingridin Oyj:n ja Stora Enso Oyj:n 110 kV voimajohtoa. Fingrid rakentaa uutta 400 + 110 kV voimajohtoa Vaalan ja Joroisten välille Järvilinjan vahvistamiseksi. Fingridillä on myös vireillä hanke, jossa se siirtää Vaskiluodon ja Tahkoluodon varavoimalaitokset Joroisten huutokoskelle nykyisen sähköaseman itäpuolelle.

Suunnittelualue sijoittuu kokonaisuudessaan lentoliikenteen varalaskupaikan suojavyöhykkeelle.

Maaperäolosuhteet

Suunnittelualan pohjamaa vaihtelee karkea- ja hienorakeisen sekä sekalajitteisen maalajin välillä. GTK:n kallioperäkartan mukaan suunnittelualan kallioperä koostuu kiillegneissistä ja porfyirisesta graniitista sekä -granodioriitista. Alueella on myös paksua turvekerrosta sekä sen keski- ja eteläosissa on ohutta turvekerrosta ja lounaiskulmassa noin 17 hehtaarin soistunut alue.

Alueella ei esiinny happamia sulfaattimaita eikä mustaliuskekiveä. Hankealueen maastonkorkeus vaihtelee 86–117 m mpy:n välillä, korkeimmillaan maanpinta on alueen lounais- ja pohjoisosissa.

Pinta- ja pohjavedet

Hankealueen valunta kohdistuu lähellä oleviin Kolman- ja Jokijärvi-Kolpan järviin sekä kolmeen pienempään järveen Tiitunlampeen, Huutlampeen ja Pietilampeen.

Hankealueen itäpuolella sijaitseva Kolma on runsaskalkkinen järvi, jonka fysikaaliskemiallinen ja biologinen luokitus on hyvä, ekologinen tila hyvä ja kemiallinen tila hyvää huonompi. Hankealueen ulkopuolella on metsälain mukainen lähde- ja pienvesikohde, lampi 300 metrin päässä ja tihkupinta alueen länsipuolella 950 metrin päässä.

Suunnittelualue rajautuu Kolman pohjavesialueeseen, joka on luokiteltu vedenhankintaa varten tärkeäksi pohjavesialueeksi, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on riippuvainen (1E-luokka). Tervaruukinsalon pohjavesialue (1E-luokka) sijaitsee suunnittelualan länsipuolella 600 metrin päässä.

Luonnonolot, luonnonsuojelu- ja Natura-alueet, uhanalaiset lajit

Hankealue on pääosin metsä- ja maatalousmaata. Alueella on myös paksua turvekerrosta ja sen keski- ja eteläosissa ohutta turvekerrosta. Lounaisosa on soistunutta aluetta.

Suunnittelualan keskiosassa on maakunnallisesti tärkeä lintualue Pasalan pellot, jonka alueella on tehty havaintoja uhanlaisista lajeista, kuten heinäkurpasta, suokukosta ja viiriäisistä.

Hankealueesta luoteeseen noin yhden kilometrin päässä sijaitsee Tervaruukinsalon (FI0500023) Natura 2000- ja harjajensuojeluohjelman alue. Saman alueen sisällä sijaitsee myös Tervaruukinsalon luonnonsuojelualueet (ESA302105) ja yksityisiä luonnonsuojelualueita. Huutokosken luonnonsuojelualue (ESA302104) sijaitsee lounaaseen päin 260–820 metrin etäisyydellä hankealueesta.

Maisema, kulttuuriympäristö ja arkeologinen kulttuuriperintö

Hankealue on laajasti metsäistä ja Jokijärveltä pohjoiseen avautuu laajoja yhtenäisiä peltoalueita. Niinimäen ympäristössä hankealue työntyy peltoalueen reunavyöhykkeelle alavasta maastosta kohoavaan rinteeseen. Peltolaue kuuluu Etelä-Savon maakuntakaavan yhdistelmässä (2017) kulttuuriympäristön ja/tai maiseman vaalimisen kannalta maakunnallisesti merkittävään alueeseen.

Lapinmäki-Pasalankylä-Ryyhtölän maakunnallisesti merkittävä maisema-alue on suunnittelualueen keskiosassa.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt ovat Joroisten kartano sekä Huutokosken rautatieasema. Joroisten kartanoihin kuuluu Pasalan rakennusryhmä, joka sijaitsee hankealueen kaakkoispuolella ja liittyy vahvasti maakunnallisesti arvokkaaseen maisematilaan.

Muinaisjäännöksiä sijaitsee vain vaikutusalueen ulkopuolella, lähimmillään noin 400 metrin etäisyydellä hankerajalta.

Ilmasto ja ilmanlaatu

Hankkeesta vastaavan arvion mukaan aurinkovoimahankkeesta muodostuu elinkaarisia päästöjä muun muassa materiaalien hankinnasta, jalostuksesta ja tuotannosta sekä kuljettamisesta. Hankkeen rakentamisen aikaiset kuljetukset voivat aiheuttaa pölyämistä.

Joroisten kunta on hyväksynyt ilmasto-ohjelman, jolla se sitoutuu Keski-Savon yhteiseen ilmastotavoitteeseen. Tavoitteena on hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä. Ilmastotyön painopisteet keskittyvät muun muassa kestävään energian tuotantoon ja hyödyntämiseen.

Ihmisten elinolot ja viihtyisyys

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset liittyvät muihin hankkeessa arvioitaviin vaikutuksiin, kuten maankäyttöön, virkistyskäyttöön, maisemaan, elinkeinoon sekä rakentamisen aikaiseen liikenteeseen.

Hankealueen rajalta on 500 metrin päässä 66 asuin- ja 6 lomarakennusta, alle kilometrin päässä asuinrakennuksia on 105 ja lomarakennuksia on 14 kappaletta. Hankealue sijoittuu yhdyskuntarakenteellisesti maaseutualueelle ja rajautuen etelässä, Huutokosken kylään.

Suunnittelualueen ulkopuolelle rajautuvat teollisuus- ja virkistyskäyttöalueet.

Kaavassa on merkitty alueen pohjoispuolelle ohjeellinen moottorikelkkareitti ja Rauhaniemen pyöräilyreitti kulkee suunnittelualueen eteläpuolella.

Hankkeesta vastaavan arvio ympäristövaikutuksista

Vaikutukset maankäyttöön, kaavoitukseen ja yhdyskuntarakenteeseen

Hankealueen maankäyttö muuttuu maa- ja metsätalouden harjoittamisesta aurinkovoiman tuotantoalueeksi. Puuta tullaan poistamaan 250 hehtaarin alueelta.

Hanke sijoittuu kokonaisuudessaan lentoliikenteen varalaskupaikan suojavaöhykkeelle. Maakunta- ja osayleiskaavan merkinnät ovat esitettyinä hankevastaan hankekuvauksen kaavoitusosassa.

Nykyinen maankäyttö ja elinkeinotoiminta muuttuu, jonka hankevastaava näkee aluetalouden osalta positiivisena vaikutuksena.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen ja virkistykseen

Hankkeesta aiheutuu liikenteen meluvaikutuksia, jotka lisääntyvät rakentamisen aikana ja jakaantuvat pääosin hankealueeseen ja sitä ympäröiville teille. Käytönaikana melua voi aiheuttaa päämuuntajan jäähdytysjärjestelmä.

Hankealue aidataan, joten se rajoittaa alueen käyttämistä virkistysalueena.

Hankealueelta 500 metrin päässä on 66 asuinrakennusta ja 6 lomarakennusta sekä alle kilometrin etäisyydellä on 105 asuinrakennusta ja lomarakennuksia 14. Hankealueen keskellä sijaitsevien rakennusten purkamisesta on sovittu.

Vaikutukset maisemaan, kulttuuriympäristöön ja arkeologiseen kulttuuriperintöön

Aurinkovoiman tuottamiseksi asennettavat paneelit näkyvät kenttämäisenä matalahkona massana hankealueella. Aurinkopaneelien korkeus on noin 3,5–4 metriä, jolloin ne voivat estää pitkien näkymien synnyn. Maisemallisesti aurinkovoima-alueita pidetään maisematilallisesti avarana ja sen rakenne, että tila voidaan säilyttää. Puuston poistaminen hankealueelta kuitenkin vaikuttaa maisematilan muutokseen pysyvästi. Maisemahaittaa korostaa aurinkovoimala-alueen aitaaminen.

11.4.2025

Hankealue on maisemallisesti arvokas kohde, joten sen herkkyys muutokselle on suuri. Hankevastaavan mukaan vaikutukset ovat paikallisesti kohtalaisia tai suuria. Maisemavaikutusten merkittävyyttä lisää alueen kuuluminen Joroisten kartanoon kuuluvan Pasalan rakennusryhmään.

Muinaisjäännöskohteet rajautuvat hankealueen ulkopuolelle. Alueelle tehdään jatkosuunnitteluvaiheessa arkeologinen inventointi.

Vaikutukset luonnonoloihin ja luonnonsuojelukohteisiin, uhanalaisiin lajeihin

Suunnitellulta hankealueelta tullaan poistamaan metsää noin 250 hehtaarin alueelta ja muokataan viljelyskäytössä olevaa maata. Aurinkovoimaloiden perustusten ja huoltoteiden alueilta häviää kasvillisuuspeite pois.

Hankealueella tehtävät toimenpiteet, rakentaminen ja alueen aitaaminen aiheuttavat elinympäristön pirstoutumista ja menetyksiä elinympäristöön sekä häiriövaikutuksia.

Vaikutukset pinta- ja pohjavesiin

Vaikutusten arvioidaan jäävän vähäisiksi pohjavesiin. Rakentamisen aikana maansiirtotyöt voivat vaikuttaa pohjaveteen, kun metsämaannosta ja maakerrosta poistetaan. Sadevesien imeytyminen maaperään sekä pintavaluntana lisääntyy. Maakerrosten poistaminen heikentää luontaista puhdistusprosessia. Tästä voi seurata pohjavesien samentumista. Teiden rakentamisen ei katsota vaikuttavan pohjavesiin, koska ne rakennetaan pohjaveden pinnan yläpuolella.

Vaikutukset maa- ja kallioperään

Paneelikenttien perustamistapa kohdistaa vaikutuksia maa- ja kallioperään. Suurimmat vaikutukset tulevat sähköaseman perustamisesta ja kaapeleiden kaivamisesta. Huoltoteiden vaatimat maansiirtotyöt aiheuttavat vaikutuksia maaperään. Aurinkopaneelien asentamisesta ei synny käytön aikaisia vaikutuksia. Riskit maaperään päätyvistä vuodoista voivat johtua voimaloiden käytöstä tai huoltotöiden yhteydessä valuvista pienistä määristä öljyä tai kemikaaleja.

Vaikutukset liikenteeseen, ilmastoon ja ilmanlaatuun

Liikennevaikutukset lisääntyvät rakentamisvaiheessa, mutta ne nähdään vaikutukseltaan vähäisenä nykyiseen tilanteeseen.

Aurinkovoimahanke ei ole päästötöntä, koska hankkeessa syntyy elinkaarenaikaisia päästöjä mm. materiaalien hankinnassa, jalostuksessa, tuotannossa ja kuljetuksissa. Päästöjä syntyy myös hankkeen päätyttyä, kun hankkeen materiaaleja päätty jätteeksi.

Hankkeella on myönteinen vaikutus ilmastomuutoksen hillintään, ilmastotavoitteiden saavuttamiseen sekä ilmanlaatuun.

Vaikutusten lieventämistoimet

Hankevastaava on esittänyt seuraavia lieventämistoimenpiteitä hankkeen ympäristövaikutusten vähentämiseksi. Aurinkopaneelien tukeminen pyritään tekemään mahdollisimman vähäisillä maanmuokkauksilla, ettei tarvittaisi massanvaihtoja. Vaikutuksia pohjaveteen voidaan hillitä hulevesien käsittelyllä. Jatkosuunnitteluvaiheessa laaditaan hulevesiselvitys ja hulevesien hallintasuunnitelma. Hulevesiä voidaan hallita esimerkiksi laskeutusaltaiden avulla. Lisäksi jatkosuunnitteluvaiheessa tehdään hankealueelle luontoselvitykset, joissa selvitetään alueen luontoarvot. Maisemavaikutuksia voidaan lieventää paneelien alla kasvavalla kasvillisuudella ja näköesteiksi korkeampaa kasvillisuutta. Jättämällä tietyt alueet rakentamatta ja tehdä reitit kapeiksi ja kevein kulkuneuvoin kuljettaviksi. Välimatka asuinrakennuksiin huomioidaan aurinkovoimalan muuntajan sijoittamisessa. Vaikutuksia voidaan lieventää myös laadittavalla yleiskaavalla.

Hankkeesta vastaavan näkemys YVA-menettelyn tarpeesta

Hankevastaava katsoo, että suunnitellusta aurinkovoimahankkeesta ei ole laadultaan, kestoltaan tai eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen YVA-lain hankeluettelon hankkeisiin verrattavissa olevia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

ASIAN KÄSITTELY

Muiden viranomaisten ja tahojen kuuleminen

Ennen päätöksen tekemistä Pohjois-Savon ELY-keskus on saanut seuraavat lausunnot YVA-menettelyn tarpeesta ja päätöksenteossa huomioitavista seikoista:

Fingrid Oyj toteaa, että sillä ei ole lausuttavaa YVA-menettelyn tarpeesta.

Joroisten tekninen lautakunta puoltaa YVA-menettelyä Katajakorven 438 ha:n aurinkovoimalalle. Hankkeelle tulee tehdä YVA-menettely uudenlaisen hanketyypin yksittäistapauksena. Hanke on verrattavissa YVA-lain hankeluettelon 2 f hanketyyppeihin, sillä hankkeessa muutetaan 438 ha:n yhtenäisen alueen maankäyttö pysyväisluonteisesti poistamalla metsää 250 ha alueelta ja muuttamalla peltoalueita aurinkovoimala-alueeksi, joista osa on maakunnallisesti maisemallisesti arvokkaita peltoalueita.

Keski-Savon ympäristölautakunta esittää antamassaan lausunnossaan, että se puoltaa YVA-menettelyä 438 ha:n aurinkovoimalalle. Hankkeelle

tulee tehdä YVA-menettely uudenlaisen hanketyypin yksittäistapauksena. Hanke on verrattavissa YVA-lain hankeluettelon 2 f hanketyyppeihin, sillä hankkeessa muutetaan 438 ha:n yhtenäisen alueen maankäyttö pysyväisluontoisesti poistamalla metsää 250 ha alueelta ja muuttamalla peltoalueita aurinkovoimala-alueeksi, joista osa on maakunnallisesti maisemallisesti arvokkaita peltoalueita.

Keski-Savon ympäristötoimen terveydensuojeluviranomainen toteaa lausunnossaan, että hankkeesta tulisi tehdä ympäristövaikutusten arviointi. Siinä tulisi selvittää asuinkiinteistöjen talousveden (kaivoveden) laatua riittävillä tutkimuksilla.

Kuopion kulttuurihistoriallinen museo Pohjois-Savon alueellisena vastuumuseona lausunnossaan toteaa, että hankkeeseen tulisi soveltaa YVA-lain mukaista ympäristövaikutusten arviointia, koska energiantuotantoon liittyvä rakentaminen on vaikeaa, jos ei mahdollista yhteensovittaa tunnistettuihin arvoihin nähden.

Lausunnossa nostetaan esille alueen arkeologinen kulttuuriperintö, Lapinmäen-Pasalankylän-Ryyhtölän maisema-alueen, joka on osa merkittävää maisema-aluetta sekä lisäksi suunnittelualueen keskiosa osoitetaan maisemallisesti arvokkaaksi peltoalueeksi.

Yleishuomiona lausunnossa katsotaan, että tasaisille ja avoimille viljelymaille on ominaista muutosherkkyys: niiden keskeiset arvot liittyvät rakentamattomuuteen sekä toisaalta niille ominaiseen, peltoalueen käyttöä tukevaan rakentamistapaan. Peltoalueiden käyttötarkoituksen muutoksilla on toisin sanoen hyvinkin keskeinen vaikutus suhteessa tärkeiksi koettuihin arvoihin.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue toteaa, ettei se ota kantaa YVA-tarpeeseen. Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue nostaa esille, että suunnittelussa tulee huomioida puunpoiston ja rakentamisen aikaiset kuljetusreitit ja niihin käytettävät tieliittymät sekä maanteiden suoja-alueita koskevat rakentamisrajoitteet.

Pohjois-Savon liitto ei ota kantaa selvitetäänkö vaikutukset YVA-menettelyssä vai osana kaavaprosessia. Liitto nostaa esiin lausunnossaan maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen ja suunnittelumääräyksen, jossa mainitaan mitä suunnittelussa on otettava huomioon. Mainittuna on myös ulkoilu- ja moottorikelkkareitin yhteystarve sekä suunnittelualueen rajautumisen Kolman pohjavesialueeseen. Lausunnossa todetaan lisäksi, että maakuntakaavan suunnittelumääräys ohjaa ottamaan suunnittelussa huomioon maisema-alueen tai maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön kokonaisuuden ja ominaislaadun. Täten maisemavaikutukset tulee selvittää sekä sosiaaliset vaikutukset että vaikutukset asumiselle.

Väylävirasto katsoo, että mikäli hankkeeseen ei sovelleta YVA-menettelyä, tulee vaikutukset liikenteeseen ja liikenneväyliin arvioida kuitenkin tarkemmin hankkeen jatkosuunnittelussa. Väylävirasto on

nostanut lausunnossaan esiin niin liikenteeseen ja liikenneväyliin liittyvät asiat, erilaisiin suunnittelu- ja lupa-asioihin, joita tarvitaan ottaa huomioon alueella tehtäviin liikennetöihin sekä suojaetäisyyksiin. Väylävirasto toteaa myös, että huomiota on kiinnitettävä aurinkovoimalan osien varastointiin ja kuljetusreittien selvittämiseen. Lisäksi Väylävirasto muistuttaa hankealueen kuivatuksen tärkeydestä, koska hulevesiä ei voi johtaa teiden tai rautateiden sivuojiin. Hulevesien hallinnan suunnittelussa tulee huomioida valuma-alueen olosuhteet, arvioida muodostuvien hulevesien määrä ja virtaamat, ja suunnitella hulevesien kokonaishallinta. Väylävirasto painottaa, että hankkeen rakentamisesta tai sen toiminnasta ei saa aiheutua vaikutuksia, jotka voisivat heikentää liikenteen sujuvuutta, turvallisuutta tai liikenneväylien kantavuutta tai mitään rakentamisen- tai kunnossapitotoimia.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen annetuista lausunnoista

Ennen päätöksen tekemistä ELY-keskus on varannut hankkeesta vastaavalle mahdollisuuden esittää vastineensa edellä mainituista lausunnoista.

Annetussa vastineessa hankevastaava esittää, että hankkeeseen ei sovelleta YVA-menettelyä ja todetaan, että kaikki viranomaislausunnoissa mainitut selvitettäväksi esitetyt asiat tullaan selvittämään joka tapauksessa osana yleiskaavaprosessissa.

POHJOIS-SAVON ELY-KESKUKSEN RATKAISU

Katajakorven aurinkovoimahankkeeseen **sovelletaan** ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Perustelut

Hankeluettelotarkastelu

YVA-menettelyä sovelletaan aina YVA-lain liitteen 1 hankeluettelossa mainittuihin hankkeisiin (YVA-laki 3 § 1 momentti). Aurinkoenergiահankkeet eivät ole hankeluettelossa mainittu hanketyyppi. YVA-menettely voi kuitenkin tulla sovellettavaksi hankeluettelon perusteella myös aurinkovoimahankkeissa hankeluettelon kohtien 2f tai 8b perusteella. Hankeluettelon kohdan 2f mukaan YVA-menettelyä sovelletaan aina hankkeisiin, joissa on kyse yli 200 hehtaarin laajuisen, yhtenäiseksi katsottavan alueen metsä-, suo- tai kosteikkoluonnon pysyväisluonteisesta muuttamisesta toteuttamalla uudisojituksia tai kuivattamalla ojittamattomia suo- ja kosteikkoalueita, poistamalla puusto pysyvästi tai uudistamalla alue Suomen luontaiseen lajistoon kuulumattomilla puulajeilla. Lisäksi hankeluettelon kohdan 8b mukaan YVA-menettelyä sovelletaan aina vähintään 220 kilovoltin maanpäällisiin voimajohtoihin, joiden pituus on yli 15 kilometriä.

11.4.2025

Hankkeesta vastaavan toimittaman selvityksen mukaan Katajakorven aurinkovoimahankkeen suunnittelualueen koko on noin 438 hehtaaria, josta noin puolet on talousmetsää ja puolet viljelyskäytössä olevaa peltoa. Selvityksen mukaan suunnittelualueella on metsää yhteensä noin 250 hehtaarin alalla, mutta alueella ei sijaitse yhtenäisiä yli 200 hehtaarin laajuisia metsäalueita. Saadun selvityksen mukaan suunniteltu aurinkovoimala liitettäisiin valtakunnan verkkoon Fingridin Huutokosken sähköasemalla, joka sijaitsee noin 900 m päässä hankealueen lounaiskulmasta. Uuden 110 kV:n voimajohdon pituus olisi noin 2,5 km ja se sijoittuisi nykyisen johtokadun rinnalle.

Edellä sanottujen tietojen perusteella hankkeeseen ei sovelleta YVA-menettelyä YVA-lain hankeluettelon perusteella.

Yksittäistapaustarkastelu

Hankeluettelossa mainittujen hanketyyppien lisäksi YVA-menettelyä on YVA-lain 3 §:n 2 momentin nojalla sovellettava myös muuhun sellaiseen hankkeeseen tai olemassa olevan hankkeen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, hankeluettelossa mainittujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia. YVA-lain 3 §:n 3 momentin mukaan päätettäessä arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa on edellä todetun lisäksi otettava huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään tarkemmin YVA-lain liitteessä 2.

ELY-keskus toteaa, että edellä mainittuja laissa olevia harkintaperusteita on yksittäistapauspäätöksenteossa tarkasteltava kokonaisvaltaisesti ottaen huomioon tarkasteltavana olevan hankkeen koko ja sille ominaiset vaikutukset sekä hankkeen sijaintipaikan olosuhteet.

Pohjois-Savon ELY-keskus katsoo, että Katajakorven aurinkovoimahankkeen kohdalla YVA-menettelyn toteuttamista puoltavat erityisesti hankkeen koko ja siitä johtuvat ympäristövaikutukset sekä sijaintipaikan olosuhteet.

Katajakorven hankealueen koko on yli 430 hehtaaria, joten sitä voidaan pitää Pohjois-Savon oloissa suurena aurinkovoimahankkeena. Hanke muuttaa merkittävästi maankäyttöä, kun aiemmin pääosin maa- ja metsätalouskäytössä olleet alueet muuttuvat tiiviisti rakennetuksi ja muusta ympäristöstä erotetuksi teollisuusalueeksi. Hankealueelle asennetaan aurinkopaneelit ja rakennetaan huoltotieverkosto mikä osaltaan lisää maisemallista muutosta. Erityisesti aurinkopaneelit ovat niiden suuren lukumäärän (noin 672 000 kpl) takia luontoa ja maisemaa merkittävästi muuttava elementti.

Alueella voimassa oleva Kotkatharju-Valvatuksen osayleiskaava ei mahdollista teollisen kokoluokan aurinkovoimahankkeen toteuttamista

11.4.2025

alueelle, vaan osayleiskaavassa hankealueen etelä- ja pohjoisosat on merkitty maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M-1). Hankealue sijoittuu lisäksi maisemallisesti arvokkaalle peltoalueelle (MA), jota koskevan kaavamääräyksen mukaan "alue on tarkoitettu maatalouden harjoittamiseen sekä haja-asutusluonteiseen rakentamiseen. Peltoalueiden säilyttäminen avoimina ja viljelyskäytössä on maisemakuvan kannalta tärkeää". Lisäksi hankealueen pohjoisosa sijoittuu osin maa- ja metsäalueelle (MT), jota koskevan kaavamääräyksen mukaan "alue on tarkoitettu maa- ja metsätalouden harjoittamiseen sekä haja-asutusluonteiseen rakentamiseen. Alueella tulisi harjoittaa maataloutta avoimia maisemia suosien".

Alueella on maisemallisia ja kulttuurihistoriallisia erityisarvoja, jotka on aiemmin tunnistettu muun muassa maakuntakaavoituksen yhteydessä. Hankealue sijoittuu maakunnallisesti merkittävälle Lapinmäen-Pasalankylän-Ryyhtölän maisema-alueelle. Rakennettuun kulttuuriympäristöönkuuluva Pasalan kartanon rakennusryhmä (RKY: Joroisten kartanot) sijaitsee hankealueen läheisyydessä.

Hankealueen laajuus ja sijainti huomioon ottaen hanke vaikuttaisi verraten suureen määrään ihmisiä. Hanke sijoittuu lähelle Huutokosken kylää ja alle kilometrin etäisyydelle hankealueesta sijoittuu yli 100 asuinrakennusta. Hankkeen vaikutuksia esimerkiksi virkistyskäyttöön korostaa se, että hankealue on alustavan suunnitelmaan mukaan tarkoitus aidata.

Hankealueen laajuudesta ja maankäytön muutoksen voimakkuudesta johtuen hanke voi vähentää luonnon monimuotoisuutta ja aiheuttaa elinympäristöjen pirstoutumista. Hankkeen toteuttaminen vaikuttaisi maakunnallisesti tärkeään Pasalan lintualueeseen. Pasalankylän peltoalue on arvokasta linnuston pesimäaluetta ja lintujen muutonaikaista levähdys- ja ruokailualueutta. Hankkeen luontovaikutuksiin liittyy vielä epävarmuuksia tarkempien luontoselvitysten puuttuessa.

Hanke rajautuu yhdeltä osalta Kolman pohjavesialueeseen ja hankealueen lähellä olevaan Kolmanjärveen. Näihin voi kohdistua rakentamisen aikaisia vaikutuksia, jotka tulee selvittää tarkemmassa suunnittelussa. Myös hankkeen vaikutuksia läheisiin 1E-luokan pohjavesialueisiin on tarpeen selvittää tarkemmin.

Hankkeella voi olla maisemallisia ja maankäytöllisiä yhteisvaikutuksia jo hyväksytyn Järvilinja -voimajohtohankkeen kanssa. Joroisilla on lisäksi suunnitteilla useita aurinkovoimahankkeita, jotka edellyttävät uusien sähkönsiirtolinjojen toteuttamista.

Hankkeesta vastaavan toimittaman selvityksen perusteella hankkeen johdosta pysyvästi poistettavan puuston määrä voi nousta jopa 250 hehtaariin. Alue olisi suuri, vaikka kyse ei olekaan hankeluettelon 2f kohdassa tarkoitettulla tavalla yhtenäisestä metsäalueesta.

YVA-menettelyn soveltamisen tarvetta harkittaessa on YVA-lain liitteen 2 kohdan 4 mukaan otettava muun ohessa huomioon se, kuuluuko hanke

YVA-direktiivin liitteen II hankeluetteloon. Aurinkovoimahanke on direktiivin liitteen II kohdassa 3 a mainittu sähkön teollinen tuotantolaitos.

Edellä sanotun perusteella ELY-keskus katsoo, että Katajakorven aurinkovoimahankkeeseen on sovellettava YVA-menettelyä, koska sillä todennäköisesti on YVA-lain hankeluettelossa mainittujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastuvia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017): 3, 11, 12, 13, 37 § sekä liitteet 1 ja 2.

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaavan muutoksenhakuoikeus

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Muiden tahojen muutoksenhakuoikeus

Muilla tahoilla ei ole suoraa valitusoikeutta tästä päätöksestä. Se, jolla on oikeus hakea muutosta hanketta koskevaan lupapäätökseen, saa kuitenkin hakea muutosta päätökseen, jolla on katsottu, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettely ole tarpeen, samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta lupapäätöksestä valitetaan. (YVA-lain 37 § 2 momentti)

Tämä päätös on sähköisesti allekirjoitettu. Asian on esitellyt ylitarkastaja Päivi Karhunen ja ratkaissut johtaja Kimmo Haapanen.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Tämä päätös on julkaistu sähköisessä muodossa verkko-osoitteessa www.ymparisto.fi/yva. [kohdassa YVA- Hankkeiden ympäristövaikutusten arviointimenettely > YVA-päätökset > Pohjois-Savo]

Päätöstä koskeva kuulutus on lisäksi nähtävänä Pohjois-Savon ELY-keskuksen verkkosivulla 14.4.-13.05.2025 välisen ajan. Joroisten kuntaa on pyydetty julkaisemaan tieto kuulutuksesta omalla ilmoitustaulullaan kuntalain (410/2015) 108 §:n edellyttämällä tavalla.

Edellä mainittujen lisäksi päätöksestä on tiedotettu seuraavasti:

- Hankkeesta vastaava saantitodistuksin ja sähköpostilla

11.4.2025

POSELY/112/2025

- Lausunnon antaneet viranomaiset (sähköpostilla)

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiassa antaa ylitarkastaja Päivi Karhunen, puh. 0295 026 194,
paivi.karhunen@ely-keskus.fi

Tämä asiakirja POSELY/112/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POSELY/112/2025 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Haapanen Kimmo 11.04.2025 10:18

Esittelijä Karhunen Päivi 11.04.2025 10:20